

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO :1997/15
KARAR NO :1997/14

ÖZET: Emniyet görevlisi tarafından işkence yapılarak ölümüne sebebiyet verilen kişinin yakınları tarafından, maddi ve manevi tazminat istemiyle, İçişleri Bakanlığı ve polis memuruna karşı açılan davanın, husumetin şahsa yönelik bulunması nedeniyle adli yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : Ahmet Baran, Emine ve Mustafa Tarık Tuna
Vekili : Av. Abdullah Buladı
Davalılar : 1- İçişleri Bakanlığı
2- Sinan Yalçın

O L A Y : Davacılarından Ahmet ve Emine Tuna'nın çocukları, Mustafa Tarık Tuna'nın kardeşi Faruk Tuna'nın İstanbul Emniyet Müdürlüğünde uğradığı işkence sonucu ölümü nedeniyle yoksun kaldıkları deste karşılığı 300.000.000.- lira maddi tazminatın yapılacak bilirkişi incelemesine göre bulunacak fazlaya ilişkin kısmı saklı kalmak kaydıyla ve 300.000.000.- lira manevi olmak üzere toplam 600.000.000.- lira tazminatın olay tarihi olan 8.8.1980 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline hükme dılması istemiyle 25.7.1994 tarihinde adli yargı yerine dava açılmıştır. İSTANBUL 6. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 20.10.1994 gün ve E.94/39 K. 94/476 sayı ile, hizmet kusuru nedeniyle 600.000.000.-lira maddi ve manevi tazminat istemiyle açılan davaya idare mahkemesinde bakılmasının gerektiği gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş, karar temyiz edmeyerek kesinleşmiştir.

Davacılar, bu kez aynı istemle ve aynı davalılara karşı 21.12.1994 tarihinde idari yargı yerine dava açmışlardır.

İSTANBUL 5. İDARE MAHKEMESİ; 22.3.1995 gün ve E.94/1736, K.95/275 sayı ile, davalılardan polis memuru Sinan Yalçın'ı hasım mevkiinden çıkarttıktan sonra İçişleri Bakanlığına karşı açılan davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 13. maddesinde öngörülen 1 ve 5 yıllık süreler geçirildikten sonra açıldığından esasının incelenemeyeceği gerekçesiyle davayı süre yönünden reddetmiş; davacıların temyiz başvurusu üzerine Danıştay Onuncu Dairesi, 15.5.1996 gün ve E.95/4238, K.96/2571 sayı ile, davanın hem idarenin hizmet kusuruna hem de polis memuru Sinan Yalçın'ın suç teşkil eden şahsi fiiline dayanılarak zararın müştereken ve müteselsilen davalılarca tazmini istemiyle idare ve şahıs aleyhine açıldığı, idare ajanının suç teşkil eden ve kişisel sorumluluğuna yol açacak nitelikteki fiilinden dolayı şahıs aleyhine açılan davanın görüm ve çözümü

münde adli yargı yerinin görevli olduğu, İdare Mahkemesince öncelikle davanın şahıs aleyhine açılan kısmı için görev konusunda bir karar verilmesi gerekirken, davalı şahsın husumet mevkiinden çıkarılarak şahsın sorumluluğunun görevli yargı yerince belirlenmesini olanaksız kılar nitelikte hüküm tesis edilmesinde hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle anılan kararın bu yönden bozulmasına karar vermiştir.

İSTANBUL 5. İDARE MAHKEMESİ; 27.12.1996 gün ve E.96/1139, sayılı ile, sözü edilen bozma kararındaki gerekçeyle polis memuru Sinan Yalçın aleyhine tazminat istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu kanaatine varıldığını belirterek daha önce adli yargı yerince görevsizlik kararı verilmiş bulunduğundan görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve İçişleri Bakanlığına karşı açılan davanın bekletilmesine karar vermiş, adli ve idari yargı dosyaları İdare Mahkemesi Başkanlığının 18.2.1997 günlü, 96/1139 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, O.Hulusi Mustafaoğlu, Süleyman Sezen, Nursel Ay-makoğlu, Mustafa Birden, Dr.Erol Alpar ve Ertuğrul Taka'nın katılmaları ile yaptığı 24.3.1997 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı Erdoğan Güneş ile Danıştay Başsavcısı yerinde katılan Savcı Sinan Yörükoğlu'nun şahıs aleyhine açılan tazminat davasının görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü ve yazılı açıklamaları da alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, Emniyet görevlisince işkence yapılarak ölümüne sebebiyet verilen Faruk Tuna'nın yakınları tarafından maddi ve manevi tazminat istemiyle İçişleri Bakanlığına ve polis memuru Sinan Yalçın'a karşı açılmıştır.

Adli yargı yerince her iki davalı yönünden de görevsizlik kararı verilmesine karşılık, idari yargı yerince, önce polis memuru hasım mevkiinden çıkarılarak idare aleyhine açılan tazminat davası süre yönünden reddedilmiş ise de; bu karar Danıştay'ca bozulduğundan olumsuz görev uyuşmazlığı polis memuruna karşı açılan kısmı yönünden doğmuş bulunmaktadır.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararını ödemekle yükümlü olduğu kuralına yer verilmiş; 129. maddesinin beşinci fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilmesine işaret edilmiş; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 13. maddesinde de, kişi

lerin kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlarından dolayı, bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açacakları ve kurumun genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkının saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

Anılan hükümlerle, kişilerin kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan; başka bir deyişle, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının, kural olarak, kurum aleyhine açılabilceği kabul edilmiş, kurumun genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklı tutulmuştur.

Kamu görevlilerinin hizmetin yürütülmesi sırasındaki kusurlu eylemleri, idare yönünden nesnel nitelik taşıyan "hizmet kusuru"nu oluşturmakta; bunun yargısal denetimi ise, kamu hizmetinin işleyişinin ve gereklerinin değerlendirilmesinde uzman olan idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

Ne var ki; hernekadar kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan zararların öncelikle hizmet kusuru kapsamındaki yargısal denetiminin idari yargı yerince yapılması gerekmektedirse de, olayımızda olduğu gibi, polis memurunun şahsi kusuruna dayanılarak anılan Anayasa ve Yasa hükümlerine göre idareden tazminat istenilmesine olanak bulunmamaktadır.

Belirtilen durum karşısında ve memurun işkence sonucu ölüme sebebiyet vermek şeklindeki eylemi nedeniyle cezai yönden yapılan yargılaması sonucunda mahkûmiyetine karar verildiği, öte yandan tazminle yükümlü tutulması halinde idarenin genel hükümlere göre personele rücu hakkı olduğu hususları gözönüne alındığında, davalı polis memurunun genel hükümlere göre adli yargı yerince yargılanacağıının kabulü zorunlu bulunduğundan, davanın uyuşmazlığa konu edilen polis memuru Sinan Yalçın'a karşı tazminat istemiyle açılan kısmının, adli yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

.../....

4
201

SONUÇ: Anlaşmazlığın niteliğine göre davanın polis memuru Sina Yalçın'a karşı tazminat istemiyle açılan kısmının adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul 5. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20.10.1994 günlü, E.94/396, K.94/476 sayılı görevsizlik kararının bu kısım yönünden kaldırılmasına, 24.3.1997 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selçuk TÜZÜN

Y.

Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye
Süleyman Sezen

Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Mustafa Birden

Üye
Dr.Erol Alpar

EAlpar

Üye
Ertuğrul Taka

Ertuğrul Taka

15.4.97 - 22965

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Y.

Y.

4